

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Marczingós László Ügyvédi Iroda (fél címe 1; ügyintéző: dr. Marczingós László ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Szabó Ügyvédi Iroda (fél címe 2; ügyintéző: dr. Szabó Tamás ügyvéd) által képviselt **I. rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) I. rendű és a személyesen eljáró II.rendű alperes neve (**II. rendű alperes címe.**) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. november 21-én kelt 9.G.41.828/2019/6. számú ítélete ellen a felperes 7. és az I. rendű alperes 8. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és mellőzi a 2011. június 14-én kelt kölcsönszerződés IV.2/C. pontja érvénytelenségének megállapítását;

egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 20.000 (húszezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 239/A. § (1) bekezdése alapján kérte annak a megállapítását, hogy az I. és a II. rendű alperesek között 2008. július 31-én megkötött kölcsönszerződés az okiratban rögzített tartalommal, deviza alapú kölcsönként nem jött létre és mivel az aláírt okirat nem a szerződő felek tényleges akaratát tartalmazza, az egyidejűleg a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 210. § (1) és (2) bekezdése, továbbá a 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjai alapján semmis, az kötelmi jogi hatály kiváltására nem alkalmas. A szerződés léte nem jötté vagy semmissége folytán az eredeti állapot helyreállításának van helye.
- [2] Amennyiben a szerződés az aláírt okiratban foglalt tartalommal jött létre és nem semmis, kérte annak a megállapítását, hogy a kölcsönszerződés I.1.2.4. pontja, II. és IV. pontjának egésze, az V. pont eladási- és vételi árfolyamok alkalmazására utaló rendelkezése, VI.1. pontja, valamint a kockázatfeltárási nyilatkozatra vonatkozó VIII.6. pontja tisztességtelen az r.Ptk. 209. § (1) bekezdése és a 209/A. § (2) bekezdése alapján.

- [3] Állította, hogy a felek egyedileg a 6.050.000 forint kölcsönösszeg nyújtására vonatkozó feltételt tárgyalták meg, valamint azt, hogy az adós 300 hónapos futamidő alatt fizeti vissza tőketartozását a bank által ajánlott 5,89% ügyleti kamat és havi 0,1% kezelési költség felszámítása mellett. Ezen túlmenően mellékszolgáltatásként jelzálogjog alapításában állapodtak meg járulékos jelleggel, továbbá folyósítási feltételként a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat kiállításában. Ugyanakkor az adósnak nem volt szüksége 43.622,47 CHF kölcsönösszegre, e szerint nem vállalta a deviza szerződéssel kapcsolatos kötelezettségeket. A II. rendű alperesnek nem terjedt ki a szándéka értékállandósági kikötés alkalmazására sem, ezért az értékállandósági kikötés, mint tisztességtelen kikötés, érvénytelen.
- [4] Előadta továbbá, hogy a II. rendű alperesnek nem állt szándékában 2011-ben újabb hitel felvétele sem, ezért az a korábbi szerződés forint alapúvá tételét jelentette. Másodlagosan arra hivatkozott, hogy mivel a 2008-as kölcsönszerződés semmiségéből eredően joghatás kiváltására nem alkalmas, a 2011-es kölcsönszerződés sem válthatta ki kötelmi jogi hatályát, az önálló jogviszonyként nem értelmezhető, mivel semmis szerződést nem lehetett módosítani, megszüntetni, ennek alapul vételével új kötelmet keletkeztetni.
- [5] A felperes, mint dologi jogi adós és kezes részére nem szolgáltatott a kölcsön összegét, a járulékos jellegű kezesség, mint mellékszolgáltatás pedig osztja a főszolgáltatás sorsát, ezért vitatta, hogy a felek között önálló zálogjog alapítására került volna sor. Ugyanakkor a zálogjog alapítására vonatkozó semmisség deklarálását nem kérte, mert, ha a főkötelelem kapcsán a bíróság az érvénytelenséget deklarálja, úgy arra már nincs szükség, mivel a járulékos szolgáltatás jellegéből fakadóan osztja a főkötelelem sorsát. A felperes mellékkötelezettként a teljesítés megtagadása jogának igazolása érdekében indította a pert és tartotta fenn keresetét, mert csupán a megállapítás óvhatja meg a polgári jogát [40.499/2019/6. jkv. 2. oldal második bekezdés].
- [6] A 2011-es szerződésmódosításnak tartott megállapodás változatlanul önálló zálogjogot tartalmazott, bár erre vonatkozó akaratnyilvánítása nem volt. Állította, hogy a 2011-ben megkötött hitelkiváltási célú szerződést a 2008-ban létrejött szerződés módosításaként kell értelmezni, amely forint alapúvá tette a korábbi deviza alapú szerződést. A 2011-ben kötött vegyes jellegű szerződés sem válthatta ki a kötelmi hatályát, mert az alapján a hitelező nem szolgáltatott semmit, hanem a 2008-as ügyletből vélt követelését elégítette ki. Álláspontja szerint a szerződés ezen túl nyilvánvalóan a jóerkölsbe is ütközik.
- [7] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a kölcsönszerződések nyilvánvalóan jóerkölsbe ütköztek. Hangsúlyozta, hogy a II. rendű alperes kereste meg a kölcsön felvételének igényével, melynek során lehetővé tette, hogy a szerződni kívánó felek a számukra megfelelő hitelkonstrukciókat, az ahhoz kapcsolódó szerződéses tartalmakat megismerjék. A II. rendű alperes a feltételeket megismerve igényelte a kölcsönt 2008-ban, majd ezt követően 2011-ben is. Az I. rendű alperes szerződés tervezetét bocsátott a közjegyző rendelkezésére, aki az ügyfél nyilatkozata alapján készítette el az ún. egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot.
- [8] Az árfolyamkockázat tartalmáról és következményeiről megfelelő tájékoztatást adott. A devizakockázati tájékoztató 2008-ban tartalmazta, hogy az árfolyam a devizapiaci körülmények változása miatt szinte állandóan változik: hol kisebb, hol nagyobb mértékben. Tájékoztatta a szerződéskötőket, hogy a tartozás, illetve a devizában meghatározott törlesztés forintra átszámolt összege az árfolyam változásával együtt módosul, ez jelenti a kockázatot, amit az árfolyamkockázatnak neveznek és ami pozitív és negatív hatásokkal járhat. Egyértelmű volt az adós számára, hogy a kockázat nem korlátozott, az árfolyamkockázat mértékét teljes egészében ő viseli.

- [9] A tartozáselismerő nyilatkozat kapcsán arra hivatkozott, hogy az lényegében megerősítette a megkötött szerződésekben írt kötelezettségvállalásokat. A 2008-as szerződésben a CHF devizanem egyértelműen volt feltüntetve. 2008-ban a felek között az általuk igényelt tartalmú kölcsönszerződés jött létre, az adós svájci frank kölcsönt igényelt és kapott, folyósítását és törlesztését azonban forintban kérte.
- [10] Ehhez képest a 2011-es szerződés egy teljesen különálló jogügylet volt. A 2008. július 31-én létrejött kölcsönszerződéssel előírt szolgáltatásokat a felek kölcsönösen teljesítették, a tartozást teljes mértékben visszafizette az adós, így a kötelelem megszűnt. A megszűnt kötelemből adódóan a dologi kötelezett semmilyen jogot nem óvhat meg, mivel kötelezettsége sincs egy megszűnt szerződés alapján. Erre tekintettel vitatta, hogy a felperest megilleti a keresettel érvényesített jog.
- [11] A devizában való nyilvántartás egyebekben nem minősülhet önmagában tisztességtelennek, a vételi és eladási árfolyamok alkalmazása miatti jogvitás kérdés pedig már az elszámolással rendezésre került.
- [12] A II. rendű alperes a perben ilyen minőségében nyilatkozatot nem tett. Ezt megelőzően felperesként úgy nyilatkozott, hogy svájci frank alapú hitelről volt szó, a banki alkalmazott részéről elhangzott az a tájékoztatás, hogy a törlesztőrészlet milyen összegű, és az 2000-3000 forinttal változhat legfeljebb plusz-mínusz irányban. Elhangzott az is, hogy a svájci frank alapú hitelt forintban fizetik ki. E szerint tudták, hogy a svájci frank alapú kifejezés azt jelenti, hogy svájci frank összegben küldik az egyenleget és a kimutatást, majd az aznapi árfolyamon kell törleszteniük.
- [13] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a 2011. június 14-i keltezéssel aláírt **RB.....01** számú jelzálogkölcsön-szerződés IV.2/C. pontja, mint közjegyzői okiratba foglaltan tartozást elismerő nyilatkozat, és a IX.3. pontja a fogyasztó lakhelyétől eltérő illetékességi kikötés részben érvénytelen. A bíróság a keresetet ezt meghaladóan elutasította és akként rendelkezett, hogy a felek a perköltségeiket maguk viselik. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 327.000 forint elsőfokú és 48.000 forint fellebbezési eljárási illetéket.
- [14] Tényként állapította meg, hogy a II. rendű alperes adósként 2008. július 31-én az I. rendű alperessel, mint hitelezővel kölcsönszerződést kötött lakásvásárlás céljára, ahol a kölcsönügylet kezelése, valamint jelzálogfedezetet nyújtó biztosítéki adósa a felperes volt. A szerződésben a II. rendű alperes részére 6.050.000 forint, illetve 43.622,47 svájci frank kölcsön nyújtásában állapodtak meg, amit a II. rendű alperes mint adós 300 hónapos futamidővel, évi 5,89%-os kamattal és évi 1,2%-os kezelési költséggel vállalt megfizetni. Az I. rendű alperes által kijelölt közjegyző okiratba foglalta a II. rendű alperes „tartozás elismerő nyilatkozatát”, melyben a 2008. július 31-én megkötött kölcsönszerződéssel azonos tartalommal rögzítették a kölcsön kondícióit és a kölcsönös folyósításának időpontjaként 2008. július 31-ét. Az aláírással a felperes és az I. rendű alperes önálló zálogjogot alapítottak a kölcsönt nyújtó I. rendű alperes javára a felperes tulajdonát képező, a szerződésben egyedileg meghatározott budapesti ingatlanra. A felperes készfizető kezesként és zálogkötelezettként is vállalta, hogy a kölcsönszerződés szerinti tartozás teljesítéséért helytáll.
- [15] Miután a II. rendű alperes a 2008-as szerződésből származó kölcsöntartozás szerinti szolgáltatását nem tudta teljesíteni, az I. rendű alperessel 54018/Ü/10/1093/2011/1. számú közokiratba foglalt újabb szerződést kötött, ahol az I. rendű alperes 386 hónap futamidővel, 8,69%-os évi ügyleti kamattal, 1,2%-os kezelési költség és 10,38% THM feltüntetésével 11.011.199 forintnak megfelelő kölcsönt szolgáltatott a II. rendű alperes adósnak. A kölcsönszerződéshez újabb jelzálogkölcsön

szerződést írtak alá a felek. Az újabb kölcsön felvételének a célja a II. rendű alperesnek az I. rendű alperessel szemben már fennálló, korábbi tartozásának kiegyenlítése volt. Az újabb jelzálogkölcsön szerződés az újabb kölcsönszerződés szerinti tartalommal rögzítette a kölcsön kondícióit. 2011. június 23-án közjegyzői okiratba foglaltan „tartozás elismerő nyilatkozat” címmel egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett a II. rendű alperes és a jelzálogkötelezett és kezes felperes a 2011. július 14-én megkötött kölcsönszerződésből eredő kötelezettségekre, rögzítve, hogy a 2011-es szerződéssel a felek a 2008-as szerződésüket megszüntették, a korábbi szerződés szerinti szolgáltatásokat kölcsönösen teljesítették.

- [16] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában rögzítette, hogy a felek között mind 2008-ban, mind 2011-ben az r.Ptk. 523. §-ában nevesített szerződés jött létre, melynek során az I. rendű alperes az r.Ptk. 205/A. §-ában írt általános szerződési feltételeket alkalmazott. Az I. rendű alperes lehetővé tette, hogy megismerhetővé váljanak az általános szerződési feltételek, arra pedig az adós és a jelzálogkötelezett nem hivatkozhat, hogy a szerződést nem olvasta el, ezért ténylegesen az írásbelivel megegyező tartalmú megállapodást nem kötött volna.
- [17] Nem találta alaposnak a felperesnek azt az állítását, hogy a felek kizárólag forint kölcsönösszeg, futamidő és kamat megjelölésével, a felperes által megjelölt tartalommal kötötték meg 2008-ban a kölcsönszerződést.
- [18] A 2008-as kölcsönszerződés egyértelműen rögzítette, hogy a szerződés svájci frank összeggel nyilvántartott, a kölcsön összegét így egyértelműen meg lehetett határozni svájci frankban és forintban is a szerződéses megállapodásban megjelölt árfolyammal számolva. Így elkülönült a kölcsön összegének, illetve a törlesztés módjának és tartalmának meghatározása, melyet az adós is követhetőnek tartott, mivel a kölcsönszerződést teljesítve, részben törlesztett. A kölcsön összegét az adós igényével egyezően határozták meg, a hitelező I. rendű alperes pedig a kölcsönösszeget rendelkezésre bocsátotta.
- [19] A szerződések nyilvánvalóan a jóerkölcsbe nem ütköztek, nem törvényi tiltással ellentétben jöttek létre és nem is sértették a szerződéskötéskor irányadó és kialakult erkölcsi normákat. A szerződéskötés körében rögzítette, hogy azok úgy jöttek létre, hogy az adós igényelte ajánlatával a szerződés létrehozását, melynek során az I. rendű alperes a szerződéses szabadsággal nem élt vissza, így a felek akaratával egyezően jött létre a két szerződéses kötelelem.
- [20] Megállapította, hogy az r.Hpt. 210. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a szerződést írásban kötötték meg, melyben a (2) bekezdés szerinti tartalom meghatározott volt, így a felperes által állított, az r.Hpt. 210. § (1) és (2) bekezdése szerinti semmisséget nem lehetett megállapítani. Rögzítette, hogy a felek közötti fogyasztási lakossági kölcsönszerződés tartalmazta a szerződés tárgyát, a törlesztőrészletek összegét, a törlesztési időpontot, és a havi törlesztőrészletek meghatározásának a módját.
- [21] Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást tartalmazó szerződéses rendelkezés tekintetében kifejtette, hogy az nem a teljesítési kötelezettséget közvetlenül meghatározó kikötés, azonban a tájékoztatásból és az adós nyilatkozataiból arra következtetett, hogy az árfolyamkockázat tartalmáról és jelentéséről szóló hitelezői tájékoztatás megfelelő, azt a II. rendű alperes tudomásul vette. A tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére és arra sem, hogy mi lehet az árfolyamváltozás felső határa, mivel ez előre nem látható és nem kiszámítható. A svájci frank összeggel kifejezett kölcsön nyújtását meghatározó

szerződéses rendszer nem ütközött jogszabályba, és nem is minősült nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek.

- [22] Az elsőfokú bíróság a 2008-as és a 2011-es szerződést egymástól különálló két kölcsönszerződésnek minősítette, melyek az írásbeli tartalommal létrejöttek.
- [23] Megállapította ugyanakkor, hogy tisztességtelen a 2011. évi szerződésnek az a kikötése, amely hatásában a fogyasztó részéről tartozáselismerésnek minősül. A közjegyzői okiratban nem tartozáselismerő és kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek tartalmában, hanem a szerződéskötés tényét és a szerződés tartalmát ismerték el. Úgy ítélete meg, hogy nem megengedett szerződési feltételként tartozáselismerés hatályú nyilatkozatot szerződésbe foglalni, ezért megállapította a 2011. évi szerződés részleges érvénytelenségét és azt, hogy a fogyasztói szerződésben a fogyasztóval szerződő fél lakóhelyétől eltérő bíróság illetékességének általános szerződési feltételben vagy egyedileg meg nem tárgyalt feltételen alapuló kikötése tisztességtelen.
- [24] A két kölcsönszerződés tekintetében az okiratok tartalma alapján azt állapította meg, hogy 2011-ben a felek egy új szerződést kötöttek és ez a polgári jogviszony nem a 2008-ban létrehozott szerződéses kötelelem része volt a módosítás kötelmi hatályával, hanem egy új kötelmet keletkeztetett. A két kölcsönszerződés a kötelező tartalmi kellékekkel rendelkezett, azok aláírása pedig egyértelműen kifejezte a felek szerződéses akaratát. A 2011-ben megkötött kölcsönszerződés alapján a II. rendű alperes a pénzbeni szolgáltatását, a visszafizetési kötelezettségét teljesítette. A felperes keresete egyetlen szerződés, a 2008-as ügylet érvénytelenségével összefüggő jogvita feloldására irányult, mert állítása szerint egy szerződéses kötelelem jött létre a felek között. Mivel a 2008-ban létrejött szerződés semmis, a 2011-ben aláírt további, módosító szerződéses megállapodás kötelmi hatállyal nem rendelkezhetett. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a hitelkiváltási céllal megkötött 2011-ben aláírt kölcsönszerződés nem egy kötelmen belüli következménnyel, a korábbi deviza alapú szerződés forint alapúvá tételéről rendelkezett.
- [25] A felperes részleges érvénytelenségi keresetében megjelölt pontok tekintetében megállapította, hogy a kölcsönszerződés I.1., I.2., I.4., II., IV., V., VI.1. és VIII.6. pontjaiban írt rendelkezések nem biztosítanak indokolatlan és egyoldalú előnyt az I. rendű alperes számára, az érthető és világos megfogalmazás követelményének eleget tesznek, ezért a felperes keresetét ebben a körben elutasította.
- [26] Az ítélet ellen a felperes és az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést.
- [27] A felperes az elsőfokú ítélet elutasító rendelkezésének megváltoztatását kérte a teljes szerződés érvénytelenségének deklarálásával arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a külön nemű árfolyamok alkalmazásából fakadó semmiségi okokat, nem indokolta meg döntését a kockázatfeltárás anyagi jogi megfelelőségét illetően, és nem vizsgálta a fogyasztói akaratot a szerződés konvalidálása kapcsán.
- [28] Kérte egyúttal a másodfokú per tárgyalásának felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-932/19. és C-609/19. számon folyó előzetes döntéshozatali eljárásokra tekintettel. E kérelme körében részletesen tárgyalta a Győri Ítélőtábla Pf.I.20.218/2019/18. szám alatti döntésében foglaltakat és az ahhoz kapcsolódó EUB C-188/17., C-377/14., C-106/17., C-70/17. és C-179/17. uniós ítéleteket.

- [29] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ellentétes következtetésre jutott a 2008-as szerződés érvényessége folytán a 2011-es szerződés semmissége körében, mert ha 2008-as szerződés kötelmi jogi hatályt nem tud kiváltani, úgy abból nem állhat fenn kötelezettsége a felperesnek 2011-ben.
- [30] Hivatkozott arra, hogy a szerződés semmisségét a 93/13/EGK irányelv és az EUB döntések alapján kell megítélni, annak elsődlegessége a nemzeti joggal szemben is kötelezően áll fenn. A C-397/11. számú ügyre hivatkozással hangsúlyozta, hogy nem csak anyagi jogi, hanem eljárásjogi szempontból is szükséges az irányelv érvényesülésének vizsgálata. Jelentősége van a szerződés tartalmának, mert abban el kell különíteni az egyedileg megtárgyalt és az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételeket. Az EUB C-260/18. szám alatti döntéssel kapcsolatban az Európai Unió Bírósága védelmi rendszerével kapcsolatos álláspontját rögzítette. A 93/13/EGK irányelv alkalmazása szempontjából ugyanis annak van jelentősége, hogy a fogyasztó élni kíván-e jogával. A konvalidálni kívánt ÁSZF kikötések tisztességtelenségének vizsgálata álláspontja szerint nem kizárt, e körben hivatkozott a C-51/17. szám alatti döntésre. A C-118/17. szám alatti ítélet 36-37., 40., 47. és 51. pontjaira utalással hangsúlyozta, hogy a tagállam jogalkotással sem kerülheti meg az irányelvben biztosított fogyasztói jogokat. A fogyasztó szándéka elsőbbséget élvez, így, ha a fogyasztó nem akarja a diszpozitív szabállyal való kielégítést a szerződés egyes rendelkezései érvénytelensége esetén, akkor a bíróságnak ezt el kell fogadnia és ki kell mondania a szerződés semmisségét. A C-260/18. szám alatti ügy kapcsán hangsúlyozta, hogy a fogyasztó érdekét kell elsősorban figyelembe venni és a fogyasztót a tagállami jogalkotó által meghozott anyagi jogi normával szemben is megilleti azon jog, amely a teljes szerződés semmisségéhez kötődik, vagy a részleges érvénytelenséghez attól függően, hogy a választása szerint mi az érdeke. Ezért a magyar bíróságoknak az eddig alkalmazott hibás joggyakorlatot fel kell számolnia. A tisztességtelen feltételek nem helyettesíthetők más feltételekkel és az ugyanolyan pénzügyi termékre vonatkozó, tartalmilag hasonló kérdéseket ugyanolyan elvek mentén és tartalommal kell elbírálni. A jogalkotó is köteles az irányelv célját tiszteletben tartani a jogalkotás során. Az uniós jog elsőbbsége azt jelenti, hogy a tagállami szabályozást is kizorítja és alkalmazhatatlanná teszi, ha az uniós joggal ellentétes.
- [31] Állította, hogy a DH törvények tartalma vizsgálható, és a tagállam azon rendelkezése, mely kizárja a DH törvényektől eltérő jogérvényesítés lehetőségét csak akkor nem ellentétes az irányelvvel, ha az nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a fogyasztó bármilyen úton is, de abba a kötelmi jogi helyzetbe kerülhessen, mely a tisztességtelen szerződéses feltétel elhagyásával áll elő.
- [32] A felperes az ítélet megalapozatlanságára hivatkozással az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését is indítványozta, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a jóerkölsbe ütközésre vonatkozóan nem foglalt állást, és nem indokolta megfelelően a döntését. Nem értékelte a vételi árfolyam kérdését, a jogegységi határozatokban foglaltakat, illetve az Európai Unió Bíróságának irányadó döntéseit.
- [33] Az I. rendű alperes az elsőfokú ítélettel szemben előterjesztett fellebbezésében a 2011-es jelzálogkölcsön szerződés IV.2/C. pontjának tisztességtelensége megállapítására vonatkozó ítéleti rendelkezés mellőzésével kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság félreértelmezte a kölcsönszerződés hivatkozott pontjában írtakat és az ezzel kapcsolatos bírói gyakorlatot. A támadott pontban a felperes nem tett tartozáselismerő nyilatkozatot, sem tartozáselismerés hatályú jognyilatkozatot. Kizárólag arra vállalt kötelezettséget, hogy a megkötött kölcsönszerződés alapján folyósított kölcsön miatt keletkezett tartozása tekintetében tesz közjegyző előtt tartozáselismerő nyilatkozatot. A kölcsönszerződés IV.1. pontja értelmében a kölcsön összege a kölcsönszerződés aláírásának napján került folyósításra. A IV.2/C. pontban írtak teljesítése a már

folyósított, de zárolt összeg zárlat alóli feloldásának volt a feltétele. Alaptalan, hogy a közokiratba foglalt tartozást elismerő nyilatkozat megtételekor nem volt tartozása az adósnak. Ezen szerződési feltétel tehát nem minősülhet tisztességtelennek, mert érthetően és világosan került megfogalmazásra, és nem jelent egyoldalú és indokolatlan előnyt az I. rendű alperes javára. Az 1997. évi XXX. törvény 6. §-a értelmében kell közjegyzői okiratba foglalni a kölcsönszerződést, illetve a tartozást elismerő nyilatkozatot, így tekintettel arra, hogy az adósnak közjegyzői okiratba foglalva tartozáselismerő nyilatkozatot kell tennie jogszabályból fakadóan, annak tisztességtelensége az r.Ptk. 209. § (6) bekezdése alapján nem állapítható meg. Hivatkozott arra is, hogy ez a rendelkezés a bizonyítási terhet semmilyen módon nem fordítja meg, mivel csak arról rendelkezik, hogy a felperesnek milyen tartalmú okirat elkészítése a kötelezettsége. A fellebbviteli bírósági gyakorlatra utalással is állította, hogy a támadott pont nem minősül tisztességtelennek (Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.274/2017/6., 9.Pf.20.473/2017/4/II., 10.Gf.40.204/2017/8., Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.159/2017/6., Debreceni Ítéltábla Pf.I.21.192/2017/8.).

- [34] A felperes eljárás felfüggesztése iránti kérelmét ellenezte, mivel a hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárások nem minősülnek a per előkérdésének, és az ügy érdemére sincsenek befolyással, mivel e kérdésben az irányadó jogszabályi rendelkezések és a kialakult bírói gyakorlat, valamint a Kúria jogegységi határozatai megfelelő iránymutatást adnak. A C-932/19. számú előzetes döntéshozatali eljárással kapcsolatban rögzítette, hogy a C-118/17-es ügyben a DH törvények uniós irányelveknek való megfelelése már vizsgálat tárgyát képezte, mely kérdésben az Európai Unió Bírósága már állást foglalt. Ezen túlmenően a felperes nem igazolta és nem vezette le, hogy a 3/2005. (XI. 14.) PK - KK közös véleményben írtaknak megfelelően a jelen perben fennálló tényekkel azonos tényekre alapítottnak kezdeményezték e körben előzetes döntéshozatali eljárást.
- [35] Hivatkozott arra is, hogy a felperes tévesen értelmezi az EUB határozatok kapcsán, hogy az árfolyamrés tisztességtelensége folytán a kölcsönszerződés semmissé. Alaptalanul hivatkozik a arra is, hogy a HUF árfolyam kölcsönszerződésből való kiesése esetén a szerződés nem teljesíthető, mivel mind a kölcsön összege, mind a havi törlesztőrészlet CHF összegben szerepel a kölcsönszerződésben, így a szerződés teljesíthető. Ugyanez az érvelés irányadó az r. Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjával összefüggésben is.
- [36] A Fővárosi Ítéltábla elsőként a felperes tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmére tekintettel azt vizsgálta, hogy az Európai Unió Bíróságánál folyamatban lévő, hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárásokban feltett kérdések a fellebbezési kérelem elbírálására kihathatnak-e.
- [37] A C-932/19-es számú ügyben az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező bíróság annak a megválaszolását kérte az Európai Unió Bíróságtól, hogy a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján az árfolyamrés tisztességtelenségének jogkövetkezménye körében a fogyasztó nyilatkozatát hogyan kell figyelembe venni. Bár a felperes a vételi árfolyam vonatkozásában az effektivitási kikötés hiányára utalt és arra, hogy e körülmény az árfolyamkockázat körében nem került elbírálásra, e kérdéskörben nem szükséges a tárgyalás felfüggesztése, mivel a C-932/19. számú előzetes döntéshozatali eljárás az alkalmazandó jogkövetkezmény kérdéskörét tisztázza, jelen perben pedig a felperes jogkövetkezményi keresetet nem terjesztett elő. Ekképpen az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásban hozandó döntése nem hathat ki a jelen jogvita érdemi elbírálására, ezért a felfüggesztés iránti kérelmet az ítéltábla az r.Pp. 239. §-a alapján irányadó r.Pp. 152. § (2) bekezdése alapján elutasította.
- [38] A C-609/19. számú ügyben az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező nemzeti bíróság az irányelv 4. cikkének (2) bekezdése és a 3. cikkének (1) bekezdése értelmezését kéri abban a körben,

hogy milyen szempontok alapján kell vizsgálni a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatára vonatkozó szerződéses rendelkezések világos és érthető megfogalmazását. Ugyanezt a kérdést az Európai Unió Bírósága már megválaszolta a C-186/16. számú ügyben hozott ítéletében (41. és 51. pontok), valamint a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében (78. és 83. pontok). Erre tekintettel az ítéletábra nem találta megállapíthatónak, hogy a két folyamatban lévő eljárásban az Európai Unió Bíróságától olyan új tartalmú jogértelmezés várható, ami a fellebbviteli kérelmek elbírálására érdemben kihatna, ezért a tárgyalás felfüggesztése emiatt sem volt indokolt.

- [39] A felperes fellebbezése az elsőfokú ítélet elutasító rendelkezésének megváltoztatására, emellett az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult, míg az I. rendű alperes fellebbezése az elsőfokú ítéletnek a 2011-es jelzálogkölcsön-szerződés IV.2./C pontja tisztességtelenségét kimondó rendelkezését támadta és nem érintette az elsőfokú ítéletnek a szerződés IX.3. pontja érvénytelenségét kimondó rendelkezését, ami így az r.Pp. 228. § (4) bekezdése folytán jogerőre emelkedett. Erre tekintettel az ítéletábra is csak a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül az elsőfokú ítéletet.
- [40] A felperes fellebbezése alaptalan, míg az I. rendű alperes fellebbezése alapos.
- [41] Az ítéletábra mindenekelőtt rámutat arra, hogy a Fővárosi Ítéletábra 20.Gf.40.430/2018/4-II. szám alatti, hatályon kívül helyező végzését követően megismételt eljárásban a felperes az r.Ptk. 239/A. § (1) bekezdése alapján megállapítási keresetét kizárólag a felek között 2008-ban megkötött kölcsönszerződés tekintetében tartotta fenn. A 2011-es szerződés, annak egyes pontjai érvénytelenségére a megismételt eljárásban már nem hivatkozott, arra kereseti kérelmet nem terjesztett elő. A 2011-es szerződés tekintetében egyrészt arra hivatkozott, hogy az a 2008-as szerződés módosítása, másodlagosan pedig arra, hogy a 2008-as szerződés semmissége folytán a 2011-es szerződés önmagában nem értelmezhető.
- [42] A felperes fellebbezése az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére is irányult, ezért az ítéletábra elsődlegesen ezt az indítványt vizsgálta, mert ennek megalapozottsága az érdemi felülvizsgálatot kizárja.
- [43] A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet érdemben felülbírálatra alkalmatlan, ezért annak hatályon kívül helyezése szükséges. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság a tényállást feltárta, a felperes pontosított kereseti kérelmét vizsgálta, a szükséges bizonyítást lefolytatta. A felperes kérelméről döntött, döntését pedig az ítéletben megindokolta. E körben a vételi árfolyam kérdéskörében elfoglalt álláspontját ismertette, döntése indokait rögzítette. Részletesen indokolta a jóerőkölcsbe ütközésre vonatkozó felperesi álláspont alaptalanságát is. Az Európai Unió Bírósága döntései mentén, az uniós jogra figyelemmel értelmezett hatályos jogszabályok szerint vizsgálta és bírálta el a jogvitát.
- [44] A felperesnek az általánosságban a magyar bíróságok, a magyar jog, valamint az uniós jog viszonylatában előadott tanulmányyszerű fejtegetésére sem az elsőfokú bíróságnak, sem az ítéletábrának a jogvita tárgyát képező konkrét kérdések indokolása körében nem kellett kitérnie, arra reflektálnia, mert az nem volt a konkrét perbeli jogvitában támadott szerződési feltételekre konkretizált előadás, csupán általánosságban kifejtett felperesi álláspont. Tévesen állította ezért a felperes, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét nem indokolta meg. Az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja, döntése, annak indokai nem egyeznek a felperes álláspontjával, nem jelenti azt, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a felperesi érvelést vagy azt nem bírálta el.

Mindezekre figyelemmel az ítélet tábla nem látott okot az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, így azt érdemben vizsgálta.

- [45] Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges mértékben a tényállást feltárta, a bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékokat értékelte. Az ítélet tábla a 2008-as szerződés tartalma, a két szerződés egymáshoz való viszonya, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás, valamint a szerződés létrejötte és jogszabályba ütköző volta szerinti semmissége körében kifejtett álláspontjával egyetértett. A felperes keresetességi joga, valamint a 2011-es szerződés IV.2./C. pontja körében elfoglalt álláspontját azonban nem osztotta.
- [46] Utóbbi körben a hatályon kívül helyezés folytán megismételt elsőfokú eljárásban egyértelművé tett felperesi kereset a 2011-es kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kérelmet nem tartalmazott (40.499/2019/4. és 41.828/2019/3. sorszámú felperesi beadványok). Az elsőfokú bíróság az utóbb pontosított keresetet nem megfelelően értelmezte, ezért erre irányuló kereset hiányában döntött a 2011. évi szerződés IV.2./C. pontjának tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségéről. Az r.Pp. 215. §-a értelmében a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, ezért az ítélet tábla az elsőfokú ítélet kereseti kérelmen túlterjeszkedő rendelkezését mellőzte.
- [47] Az ítélet tábla a felperesnek az r.Ptk. 239/A. §-ára hivatkozással előterjesztett megállapítási keresetindítási jogosultsága körében nem osztotta az elsőfokú bíróság és a felperes álláspontját. Ahogy az elsőfokú ítélet tényállásában is megállapításra került, a felek önálló zálogjogot alapítottak biztosítéki jelleggel, melyet közjegyzői okiratba foglaltak. Az r.Ptk. 269. § (1) bekezdése szerint önálló zálogjog keletkezik, ha a felek így állapodnak meg, és a zálogtárgyat személyes követelés nem terheli.
- [48] A felek az r.Ptk. 269. §-a alapján minősülő önálló zálogjogot alapítottak biztosítéki céllal, de a biztosítéki célú alapítás nem teszi járulékos jellegűvé az önálló zálogjogot, csupán azt eredményezi, hogy az bizonyos korlátok között érvényesíthető. Ez azt jelenti, hogy a zálogjogosult kielégítési jogát a biztosított követelés szerint, a biztosított követelés érvényesítése érdekében, annak erejéig elszámolási kötelezettség mellett gyakorolhatja. Az önálló zálogjog tartalma elválik a biztosított kölcsönszerződésektől.
- [49] A zálogjogosult a zálogszerződésben meghatározott összeg, valamint annak járulékai erejéig kizárólag a zálogjoggal terhelt zálogtárgyból kereshet kielégítést. A zálogjog az önálló zálogjogot alapító szerződésben meghatározott kötelezettséghez igazodik, és nem az annak alapjául szolgáló kölcsönszerződéshez, annak esetleges érvénytelensége nem hat ki az önálló zálogjogot alapító szerződésre. Csupán annyiban függ össze a biztosított szerződéssel, hogy az abból fennálló tartozáshoz igazodik mindaddig, míg a tartozás bármilyen módon és összegben fennáll. Alaptalanul hivatkozik a felperes tehát arra, hogy a 2008-as kölcsönszerződés érvénytelensége egyúttal az abban foglalt kötelezettség visszafizetését biztosító önálló zálogjogot alapító zálogszerződés semmisségét is eredményezi.
- [50] Az adott ügyben abból kellett kiindulni az I. rendű alperes védekezésére is figyelemmel, hogy a felperes mindkét szerződés tekintetében zálogkötelezett és kezes volt, és mint zálogkötelezett és kezes a kölcsönszerződésben szerződéskötőként nem vett részt. Az r.Ptk. 239/A. § (1) bekezdésének megszövegezéséből egyértelműen arra lehet következtetni, hogy a jogalkotó az önálló megállapítási kereset indítási jogosultságot nem korlátlanul, bárki számára kívánta biztosítani, hanem kizárólag a szerződésben részes felek számára, megkönnyítve számukra a megállapítási

kereset előterjesztését a jogvita elszámolásával kapcsolatos részének peren kívüli rendezése érdekében.

- [51] A kezesi felelősség körében az r.Ptk. 273. § (1) bekezdésének rendelkezése, mely szerint a kötelezettet megilleti a jogosulttal szembeni kifogásolási jog, nem változtat a kezesség járulékos jellegén és nem teszi a kezeset a kezességgel biztosított jogviszony alanyává, továbbá nem biztosít a kezes részére sui generis keresetindítási jogot sem. Ugyanígy a zálogkötelezett tekintetében sem biztosítanak a zálogjogi szabályok önálló keresetindítási jogosultságot. Ebből fakadóan a felperes, mint a kölcsönszerződésben nem részes személy, sem zálogkötelezettként, sem kezesként keresetindítási joggal az r.Ptk. 239/A § alapján nem rendelkezik a kölcsönszerződés tekintetében. Megállapítási keresetet ezért a felperes csak úgy jogosult indítani, ha annak egyéb, az r.Pp. 123. §-ba írt feltételei is fennállnak.
- [52] Az r.Pp. 123. §-a feltételeinek fennállását ezért vizsgálni kellett a perben, mert csak abban az esetben jogosult a felperes mind zálogkötelezettként, mind kezesként megállapítási kereset indítására, amennyiben ezek fennállnak. Az r.Pp. 123. §-a szerint megállapításra irányuló egyéb kereseti kérelemnek (a számadási kötelezettség megállapítására irányuló vagy az előterjesztett számadás helyességének megállapítására irányuló kereseti kérelmen túlmenően) csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.
- [53] Az ítéletábra osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a körben, hogy a 2008-as és a 2011-es kölcsönszerződések külön szerződések. A 2011-es szerződés nem a 2008-as kölcsönszerződés módosítása, annak forint alapúvá alakításával. A 2008-as szerződés végérvényesen lezárásra került, abból kötelezettsége már az adósnak nincsen. A felperes a megismételt eljárásban kizárólag a 2008-as szerződés semmissége iránti keresetet terjesztett elő, a 2011-es szerződés tekintetében önállóan érvénytelenségi keresetet nem. Mivel a 2008-as szerződés lezárásra került, ehhez kapcsolódóan az adósnak fennálló tartozása nincs, amit a felperes önálló zálogjoga biztosítana, vagy kezesként helytállási kötelezettsége állna fenn, ezért a 2008-as szerződéshez kapcsolódó érvénytelenség megállapítása iránti kereset a jogainak megóvására ilyen formában önállóan nem alkalmas.
- [54] A felperes kezesként az egyenes adóst megillető jogot a kölcsönszerződésben részes I. rendű alperessel szemben csak akkor érvényesíthet, ha kezesi helytállási kötelezettségét az adós, jelen esetben a II. rendű alperes helyett teljesítette. A perben azonban arra adat nem merült fel, hogy a felperes kezesként az egyenes adós helyett teljesített, ezért ilyen minőségében sem áll fenn a felperesnek keresetindítási jogosultsága.
- [55] A felperesnek tehát a támadott és a semmisnek kimondani kért 2008-as szerződésből helytállási kötelezettsége annak teljesítéséből fakadóan már nincs. Erre tekintettel az r.Pp. 123. §-ában meghatározott jogmegóvási szükséglet - mint a megállapítási kereset egyik feltétele - hiányában a felperes keresetindítási jogosultsággal nem rendelkezik, ezért ezen okból - az I. rendű alperes védekezése szerint - a kereset elutasításának volt helye.
- [56] Az ítéletábra erre tekintettel az elsőfokú bíróság keresetet elutasító rendelkezését eltérő indokok mentén az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, a 2011-es kölcsönszerződés IV.2/C. pontjára vonatkozó rendelkezését - erre irányuló kereseti kérelem hiányában - mellőzte.

- [57] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, az I. rendű alperes azonban sikeresen fellebbezett, ezért az r.Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó r.Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes köteles megfizetni az I. rendű alperes másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból álló perköltségét. Ennek összegét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltakra figyelemmel a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan állapította meg árával növelt összegben.
- [58] Az I. rendű alperes az illetékekről szóló 1990. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 51. § (1) bekezdése alapján a megismételt eljárásra tekintettel az újabb fellebbezési illeték megfizetése alól mentesült, így az általa megfizetett 48.000 forint fellebbezési illeték visszaigénylésére jogosult az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján.

Budapest, 2020. november 25.

. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

. Szunyogh Zsófia s.k.
előadó bíró

. Csonka Balázs s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: